

KUNTAYHTEISTYÖ-TEEMARYHMÄ TEM 14.9.2011 klo 10-15

Paikalla: Kimmo Kurunmäki, Gustav Nygård, Mia Gustafsson, Ilmari Heinonen, Sari Alm, Markku Hannonen, Pauli Korkiakoski, Panu Lehtovuori

Kuulumiset alueilta

- Pietarsaaren seudun MAL-työ. Gustav Nygård uutena voimavarana, myös Mia Gustafsson painottaa työssään MAL-asioita.
- Pietarsaari-Kokkola-Kannus –kehityskäytäväsuunnittelu, menossa kuntien valtuustojen hyväksyttäväksi. Yhtenä toimenpide-ehdotuksena yhteinen MAL-rakennemallityö Pietarsaaren ja Kokkolan seuduille. Ensin laaditaan seutujen yhteinen malli, sitten kunkin seudun omat syventävät mallit. Ensin haetaan sitoutuminen laajempaan suunnitelmaan. Eli Pietarsaaren seudun oma rakennemallityö etenee, mutta ei viedä päätöksentekoon ennen käytävä-rakennemallia. *Osallistumisen järjestäminen suunnitteilla rakennemallityöhön.*
- Pietarsaaren kaupungin rakennuskelpoiset maat loppumassa lähivuosina *à yritystoimintaa on kehitettävä yhteistyössä kuntien kanssa.* Pietarsaari on maanomistajana monissa paikoissa toisissa kunnissa.
- Kotkan-Haminan seutu: Hamina ja Virolahti liitosneuvotteluissa. Toisaalta Virolahdella ja Miehikkälällä yhteistyöperinne.
- Seudullista suunnittelua Kaakon suunta -hankkeena. Perustettu MALP-teemaryhmät (myös yrittäjiä yritetty saada mukaan). Laaditaan tulevaisuusskenaarioita ja selvitetään miten seutu vastaa niihin. Nyt laaditaan kehityskuvavaihtoehtoja, ensi kesäksi valmiiksi. *à toimii seudullisen yleiskaavan pohjana. Nyt mietitään eniten osallistumista (päättäjät, kansalaisvuorovaikutus).*
- Lahden alue. Kariutunut liitosprosessi 2010. Artjärvi yhdistyi Orimattilaan.
- Kilpailukyky-aiesopimus valmisteilla: sisältää isoja maankäytön ratkaisuja (vt 12), mutta etenkin pyritään pilotiksi pitkäaikaistyöttömyyden hoitamiseen liittyen. Vuonna 2006 solmittiin liikennejärjestelmän aiesopimus, jolla ei ole ollut sitovaa luonnetta.
- Seudulliset asuntopoliittiset linjaukset valmisteilla.
- Rakennemalli vuodelta 2004, nyt menossa maakuntakaavan pohjalle laadittava kevennetty rakennemalli. Rakennemalli toimii suorana työkaluna maakuntakaavan tekemisessä.
- Seudullinen joukkoliikennesuunnitelma on kunnissa kommentoitavana. Lahden kaupunki joukkoliikenteen viranomaisena. *Kuntalaiskuulemista yritetty.*
- *Yritysystävällisyys-hanke:* LAKESin kuntien kesken (Johan Winberg). Selvitetään kuntien päätöksenteon yritysystävällisyyttä. Tarkoituksena, että seudullisissa päätöksissä otetaan aina kanta yritysvaikutuksiin.

Verkoston syksyn toiminta ja kuntayhteistyö-teeman tilannekatsaus

Ks. pp-esitys.

Panu Lehtovuori: Strateginen seutufoorumi // Knowledge platform Talsinki – Helsinki Region – MAL

Aluksi vuorovaikutusaiheeseen johdatteli Viron Taideakatemia kaupunkitutkimuksen professori Panu Lehtovuori. Hän on ollut valmistelemassa hankeaihiota, jossa kehitetään strategista seutufoorumia. Tavoitteena on kehittää eri tahojen yhteistyönä avoin, vuorovaikutteinen ja innovatiivinen verkkofoorumi kaupunkiseudun ja sen osa-alueiden strategiseen kehittämiseen, alueiden kehityshankkeiden hallinnointiin sekä strategisen yhdyskuntasuunnittelun tiedon kokoamiseen ja vaihtoon. Lisäksi tavoitteena on tuottaa aineksia MRL:n uudistuskeskusteluun.

Idea hankkeesta pohjautuu muutama vuosi sitten toteutettuun Greater Helsinki Vision 2050 -ideakilpailuun ja sen jälkeiseen kansalaisvuorovaikutukseen. Nyt on tarkoitus ottaa uusi vaihe vuorovaikutuksellisen foorumin kehittäessä. Helsingin seudun lisäksi ko. hankeaihion pilottivaiheessa tarkastellaan Tampereen keskustan kehittämistä ja Mikkelin seutua. MAL-verkosto voisi toimia kehitystyössä kokemuksina ja tuloksina välittävänä tahona.

Pohdintoja, näkökulmia:

- strateginen seutufoorumi loisi seudullista projektialueiden hallintaa. Vahvistaisi tiedonvälitystä eri puolilla seutua etenevistä hankkeista
- relevantin kaupunkitiedon kokoaminen ja prosessointi osallistumisen parempi järjestäminen, uudelleenajattelu → uusi seutusuunnittelun työkalu ja toimintamalli? → ehkä lain tasolle? nykyinen suunnitteluhierarkia ongelmallinen, miten seutu pystytään ottamaan huomioon?
- seutufoorumia luonnehtisi proaktiivinen osallistuminen, lähdeilmiö, ei palautetta tehdyille asioille vaan ideointikontribuutio keskusteluihin
- pilotit 2011: Helsingin seutu, Tampere (keskustan kehittäminen, eri toimijat), Mikkelin seutu ("uudistuvat keskukset" - sparraus), 10-30000 euroa/case pilottivaiheessa.
- Tekes-hankkeeksi 2012-13? Siinä case-raha vähän isompi. Kumppaneina kaupungit, SITO, Aalto-yliopisto, Livady-arkkitehtitoimisto. MAL-verkoston rooli? Verkosto voisi olla keskustelu/tiedonvälityskenttä. Suora rahoituskumppanuus Tekes-pohjaisissa hankkeissa verkostolle ongelmallinen (byrokratia). Kiinnostuneet verkoston seudut voisivat halutessaan liittyä konkreettisemmin hankkeeseen ja sen kuluihin?

Knowledge platform:

- nettipohjainen seutufoorumi, Helsingin seudulla ja Tallinnan seudulla yhdessä toimiva
- kansalaisten foorumi
- ammattilaisten foorumi
- osallistuminen, seutuidentiteetti
- kaupallisten sivustojen hyödyntäminen?
- miksi ihmiset tulisivat mukaan? aitoja intressejä, foorumeita, sirpaloituu eri kysymyksiksi ja porukoiksi. sosiaalinen motivaatio.
- miten foorumi eläisi tuetun alun jälkeen?

Panu Lehtovuoren ppt liitteenä.

Kansalaisvuorovaikutus seudullisessa suunnittelussa, vuorovaikutusmallien kokoaminen: keskustelu selvityshankkeen sisällöistä, toteutustavasta, resursseista.

- antaako kansa mandaatin kunnille vai seudulliselle organisaatiolle? seutuorganisaatioilla ei ole sellaista asemaa, jolle voisi virallisen mandaatin antaa
à millainen vuorovaikutuksen tulisi olla tässä tilanteessa? mikä on kansalaispalautteen rooli? mitä kysytään?
- onko kyse esim. yleisemmin näkemysten kartoittamisesta ja tulosten välittämisestä päätöksentekijöille tiedoksi?
- millainen rooli palautteelle annetaan? à rooli pitää täsmentää vuorovaikutusprosessin yhteydessä.
- osallistumisen/vuorovaikutuksen teoreettinenkin selvittely on tarpeen: osallistumisen reunaehdot, juridiikka...
- ylikunnallinen MAL-vuorovaikutus perustuu informaation jakamiseen à informaation jakaminen / tiedottaminen suorina kansakontakteina; seudullisten kysymysten ja hankkeiden vieminen kansalaisten tietoon (aluekokoukset, kauppakeskukset jne.) Palaute välitetään päätöksentekijöille. à mallien kokoaminen
- seudut tekevät rungon vuorovaikutuksen tavoitteista, tarpeista, tavoista ja vaiheista = strateginen osallistumis- ja arviointisuunnitelma, OAS. OAS:ssa kunnat esittävät ylikunnallisen osallistumisen tarpeen sekä vastaavat miten kunnat yhdessä järjestävät vuorovaikutuksen (kuvauksia erilaisista tavoista prosessien eri vaiheissa).
Verkostohankkeena malli-OAS:ja (viestinnän ja osallistumisen suunnitelmia).

Hankevalmistelun/-toteuttamisen elementtejä:

1. osallistumisen reunaehdot, juridiikka strategisessa suunnittelussa. Vuorovaikutuksen strateginen merkitys, ”miksi?”
2. olemassa olevien mallien kartoitus (ainakin verkosto laajuudella) ja uusien mallien kehittäminen
3. malli/malleja strategisesta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, OAS:sta, viestinnän ja osallistumisen suunnitelmista
4. tuki seuduilla kehitettävillä malleilla. Verkosto hankkii seutujen työlle sparraajia. Yhteistilaisuus halukkaille seuduille ja mahdollisesti seutukohtaiset tilaisuudet (seutujen MAL- ja vuorovaikutusasiantuntijoille suunnatut tilaisuudet). Keskustelevat työpajat, konkreettiset seutujen esimerkit. à antaa eväitä seudullisille OAS:ille ja selventää millainen painoarvo vuorovaikutukselle voidaan antaa.
5. hankkeen toteuttaminen perustuu pitkälti alueiden tekemiseen. Hankehenkilö koordinoi kokonaisuutta ja tukee alueita.
6. kriittinen analysointi

Jani Hanhijärvi valmistelee hanketta syksyn 2011 aikana, etunimi.sukunimi at tampereenseutu.fi
040 5032554

Yritysvuorovaikutuksen pilotointi (jatko elinkeinoelämän roolia koskeneelle selvitykselle): keskustelu pilotoinnin sisällöistä, kohteesta/kohteista, toteutustavasta

Kaksi lähestymistapaa:

1. Laaja-alainen strateginen hanke, esim. käynnistyvä rakennemallityö tai sen elinkeino-osio, jossa sovelletaan malliprosessia, ks. Elinkeinoelämän rooli seudullisessa suunnittelussa – julkaisu s. 47 ja osallistumisen motivaatiotekijät s. 55-58.
  2. Sovelletaankin suppeammassa hankkeessa jotakin tiettyä elementtiä tehokkaasti. Esim. yritysvoorovaikutus
- Kohdealue, johon yrityksiä suuntautumassa à tuo yritysten motivaation osallistumiseen
  - Yrittäjäjärjestöt keskeisiä.
  - Keskusverkon ja rakennemallivaihtoehtojen arviointi à yritysten palaute siitä miten tietty rakenne vaikuttaa seudun kehitykseen à Löytyykö elementtejä jotka tukevat tiettyjä rakenteita? Vaikutusten tunnistamis/arviointiprosessi à strategisen tason kysymys.
  - LAKES: kuntien yhteinen yritysvoikutusten arviointimalli käyttöön (EAKR-hanke). Seudullisesti samanlainen käytäntö kuntiin.
  - Tulisiko yritysvoorovaikutus uittaa strategiseen OAS:aan, ks. edellisen asiakohda? Kansalaisvoorovaikutus ja yritysvoikutus samanaikaisina prosesseina yksittäisessä seutuhankkeessa? Seudullinen rakennemalli koskee asumista, työpaikka-alueita jne., jolloin voi olla tarve synkronoida kansalais-yritysvoitussit?
  - Kotkan-Haminan seudun kehityskuvavaihtoehdot: päättäjille tiedoksi asukkaiden näkemykset. Yrityselämän kanta mukaan myös à pilotointi.

Hankevalmistelun/toteuttamisen elementtejä:

- verkoston sisäinen sparraus, metodinen tuki
- yhteenvedon laatiminen sovelluksesta/sovelluksista, arviointi.
- seuduille hankeidean taustoitus ja samalla pyyntö ilmoittaa kohde-ehdokkaista. Seuduilta samalla ilmoitus toivotuista sparraajista.

Jani Hanhijärvi valmistelee hanketta syksyn 2011 aikana.

etunimi.sukunimi at tampereenseutu.fi

040 5032554

Pullonkaula-klinikka: osallistujien esimerkkejä MAL-yhteistyön pullonkauloista ja esimerkkien käsittelyä yhdessä

Ei erillistä keskustelua aiheesta.

23.9.2011

Kimmo Kurunmäki